

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Activiteitenplan soortenbescherming
Bredestraat-Noord 43 te Herveld

Definitief

colofon

projectnaam
Activiteitenplan soortenbescherming

datum
26 februari 2025

projectnummer
P06547

opdrachtgever
Gemeente Overbetuwe

BRO
projectleider
JvdA

projectteam
RdM, RBo, MvdS

bron kapt
BRO

review
RBo

Willemsplein 2
5211 AK 's-Hertogenbosch
+31 (0)73 208 91 55
info@bro.nl
www.bro.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4	6.3	Alternatieven	13	
	1.1	Aanleiding	4	6.3.1	Locatie	13
	1.2	Wettelijk kader (Omgevingsdienst)	4	6.3.2	Inrichting en werkwijze	13
	1.3	Leeswijzer	4	6.3.3	Planning	13
			6.4	Staat van instandhouding	13	
2	Projectomschrijving	6	7	Bronnen	15	
	2.1	Locatiegegevens	6			
	2.2	Voorgenomen werkzaamheden/ingrepen	6			
	2.3	Planning van de werkzaamheden	6	8	Verklarende woordenlijst	16
	2.4	Doel van de werkzaamheden	6			
3	Aanwezigheid beschermde soorten	7				
	3.1	Vleermuizen	7			
		3.1.1	Onderzoeksinspanning	7		
		3.1.2	Onderzoeksresultaten	8		
4	Effectenbeoordeling	9				
	4.1	Vleermuizen	9			
5	Maatregelen	10				
	5.1	Permanente alternatieve verblijfsvoorzieningen	10			
	5.2	Zorgvuldig handelen	10			
		5.2.1	Ontzien kwetsbare periode	10		
		5.2.2	Ongeschikt maken huidige verblijfplaats	10		
		5.2.3	Controleronde	10		
		5.2.4	Ontzien tijdelijke verblijfplaatsen	10		
		5.2.5	Overige soorten	11		
	5.3	Planning van de maatregelen	11			
	5.4	Ecologisch(e) werkprotocol en begeleiding	11			
6	Toetsing aan wet- en regelgeving	12				
	6.1	Vergunningsplichtig activiteiten	12			
	6.2	Wettelijk belang	12			

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om de woning aan de Bredestraat-Noord 43 te Herveld te amoveren, als gevolg van een uitkoopregeling voor woningen onder hoogspanningskabels.

Tijdens de verkennende fase (quickscan) is geconstateerd dat de woning beschikt over potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. Naar aanleiding hiervan is in het seizoen van 2023 protocollair onderzoek met betrekking tot huismus, gierzwaluw, en diverse soorten vleermuizen. Tijdens het vervolgonderzoek is in de woning één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Tijdens de sloopwerkzaamheden zal de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis niet kunnen worden ontzien. Hieromtrent wordt een omgevingsvergunning aangevraagd voor de flora- en fauna-activiteiten genoemd in artikel 11.46 lid 1 onderdeel b en d van de Bal voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren; het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2025 tot 1 augustus 2030. De periode van 5 jaar is hier noodzakelijk voor het geval er onvoorziene vertraging/uitstel optreedt, of er op een later moment tijdelijke verblijfplaatsen moeten worden verwijderd.

1.2 Wettelijk kader (Omgevingsdienst)

De Omgevingswet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, schelp- en schaaldieren) en op tachtig vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht, geldt wel een

zogenaamde 'algemene zorgplicht' (afdeling 1.3 Ow) en een 'specifieke zorgplicht' (artikel 11.27 Bal). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er vergunning of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit de Habitatrichtlijn (Art. 11.46 Bal) en de Nederlands beschermde soorten (Art. 11.54 Bal), waarbij voor een aantal soorten van deze Nederlandse lijst een provinciale vrijstelling geldt vanuit de provincie Gelderland.

Verder dient rekening gehouden te worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten van de Vogelrichtlijn. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Voor, tijdens en na de werkzaamheden wordt het wettelijke uitgangspunt gehanteerd om negatieve effecten op deze soorten zoveel mogelijk te mitigeren. Vanuit de Bkl zal de (lokale) gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten gegarandeerd moeten worden. Zo zal het functionele leefgebied van de gewone dwergvleermuis, waar (vaste) rust- en verblijfplaatsen en essentiële foerageergebieden en vliegroutes

onderdeel van uitmaken, intact moeten blijven. Dit betekent dat mitigerende maatregelen voor deze soorten zoveel mogelijk voorafgaand aan de ingreep gerealiseerd zullen zijn. Binnen de fasering van de werkzaamheden zal hier specifiek rekening mee worden gehouden door het tijdig uitvoeren van de (mitigerende) maatregelen zoals beschreven in dit activiteitenplan. Hierdoor wordt het effect verminderd en is de vergunningsplicht van de Omgevingswet onderdeel Natuur alleen nodig voor 11.46 Bal inzake verstoring, beschadiging en vernieling van vaste rust- en verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis.

In dit activiteitenplan wordt omschreven hoe om te gaan met de vaste rust- en verblijfplaats van gewone dwergvleermuis binnen het complex. Daarnaast wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen voor deze soort genomen worden, om te voorkomen dat de functionaliteit tijdens de werkzaamheden in het geding komt. Door het activiteitenplan strikt als mitigatieplan en onderlegger voor het werkprotocol te gebruiken, en de uitvoering van de (mitigerende) maatregelen en de werkzaamheden goed op elkaar af te stemmen, is de kans groot dat de omgevingsvergunning verleend wordt. Daarmee zijn in de toekomst geen knelpunten te verwachten met betrekking tot de vergunningsplichtige activiteiten.

1.3 Leeswijzer

Voorliggend activiteitenplan dient als bijlage bij de vergunningsaanvraag voor het slopen van de Bredestraat-Noord 43 te Herveld. De hoofdstukken behandelen de verplichte onderdelen van een activiteitenplan volgens het formulier “Toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).” van de provincie Gelderland. Voor de inhoudelijke aspecten in dit activiteitenplan zijn de, door BIJ12 gepubliceerde kennisdocumenten kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* versie 1.0, april 2024 aangehouden als leidraad.

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het project gegeven, waaronder de ligging van de woningen, aard van de werkzaamheden, de planning en het doel van de werkzaamheden. Hoofdstuk 3 behandelt het onderliggende onderzoek en het functionele gebruik door gewone dwergvleermuis van de woning. Hoofdstuk 4 beschrijft de effecten op de betreffende soort door de sloopwerkzaamheden. In hoofdstuk 5 volgen de maatregelen om te zorgen dat effecten worden voorkomen, verzacht of gemitigeerd. Hoofdstuk 6 behandelt de juridische aspecten waaronder het wettelijk belang en de afwezigheid van alternatieven, en de gevolgen op de staat van instandhouding van de betreffende soorten door de werkzaamheden en maatregelen.

De bij het project behorende seizoensgebonden (protocolaire) veldonderzoeken ten behoeve van de energetische werkzaamheden worden als separate documenten bij dit activiteitenplan meegestuurd.

2 Projectomschrijving

2.1 Locatiegegevens

Het plangebied is gelegen tussen Zetten en de A15, aan de Bredestraat-Noord 43 te Herveld. Met name woonerven en agrarische percelen omringen het plangebied. Direct ten oosten ligt een afwatersloot. In figuur 1 de ligging van het complex weergegeven op een topografische kaart.

Het plangebied bestaat momenteel uit een woonhuis, enkele bijgebouwen en een kleine opstal met kas in de noordoostelijke hoek van het perceel. Binnen de tuin is er nog een zwembad aanwezig. In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden/ingrepen

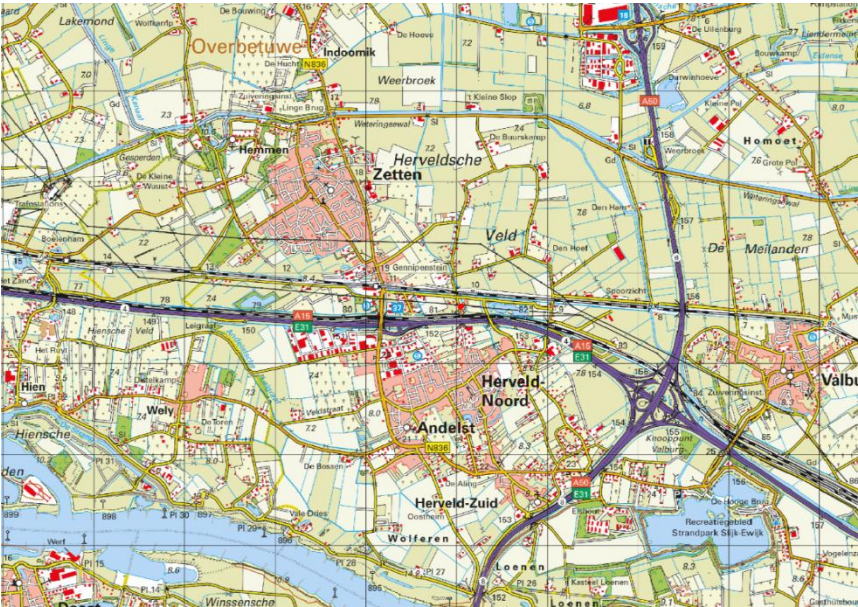
De initiatiefnemer heeft voornemens om de huidige bebouwing te amoveren. Hierna zal het plangebied worden omgevormd tot agrarische grond. Dit is het gevolg van een uitkoopregeling voor woningen onder hoogspanningsleidingen.

2.3 Planning van de werkzaamheden

De sloop van de woning zal in Q2/Q3 van 2025 plaatsvinden.

2.4 Doel van de werkzaamheden

De woning binnen het plangebied is direct onder een hoogspanningskabel gelegen. Het is vanuit volksgezondheid niet wenselijk om bewoonde objecten direct onder een hoogspanningskabel te hebben. Via de gemeente is er aanspraak gemaakt op een uitkoopregeling. Derhalve zal de woning gesloopt worden en de bestemming van de grond worden aangepast.

Figuur 1: Topografische kaart ligging plangebied (1:25.000)

Figuur 2: Luchtfoto plangebied en directe omgeving

3 Aanwezigheid beschermde soorten

Binnen dit hoofdstuk zijn de resultaten van het verdiepende onderzoek uitgevoerd door BRO in 2023 weergegeven. Het rapport van het verdiepend onderzoek wordt separaat meegestuurd.

3.1 Vleermuizen 3.1.1 Onderzoeksinspanning

Voor vleermuizen zijn in de periode 15 mei tot en met 30 september 2023 in totaal vijf aanvullende veldbezoeken uitgevoerd. Dit betreft de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van een onderzoeksgebied gebruik kunnen maken. Gedurende de periode 15 mei tot en met 15 juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. Vanaf eind juli vallen de kraamkolonies uiteen, verspreiden de vrouwtjes zich en gaan op zoek naar het gezelschap van baltzende mannetjes. Winterverblijfplaatsen zijn zeer lastig aan te tonen. Van zomerverblijfplaatsen, kraamverblijven en paarverblijfplaatsen mag zekerheidshalve aangenomen worden dat deze ook als winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden, zolang de temperatuur niet te laag wordt (vorst).

De laatvlieger heeft als enige soort geen standaard invliegtijd. Het zwermgedrag is bij deze soort ook korter en kan al plaatsvinden vanaf 1 á 2 uur na het uitvliegmoment. In de periode 15 mei tot en met 15 juli hebben twee gerichte avondrondes (tot circa 2 uur na zonsondergang) plaatsgevonden met een tussenliggende periode van minimaal 20 dagen, ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van zomer- en kraamverblijfplaatsen van de laatvlieger. Hiervan dient er één avondronde in juni plaats te vinden. Daarnaast heeft er in de periode mei – juli tevens een ochtendronde (vanaf circa 2 uur voor zonsopkomst) plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van zomerverblijfplaatsen van de

gewone dwergvleermuis. Deze bezoeken zijn uitgevoerd met 1 onderzoeker per veldbezoek, om minimaal 75% van de bebouwing te kunnen overzien. Vervolgens hebben in de periode 15 augustus tot en met 30 september twee avondrondes, met een tussenliggende periode van minimaal 20 dagen, plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van de functie paarverblijfplaats. Omdat de vleermuizen bij deze bezoeken gedurende langere tijd baltzend rond hun paarverblijfplaats aanwezig zijn kunnen deze bezoeken door één onderzoeker per veldbezoek worden uitgevoerd. Ten behoeve van het indiceren van een massawinterverblijfplaats, is de eerste avondronde vóór september 2023 uitgevoerd. Door de beperkte hoogte van de bebouwing zijn (massa-)winterverblijfplaatsen op voorhand uitgesloten. Tabel 1 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen.

De inventarisatiemethode is conform de richtlijnen van het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Dit protocol schrijft voor dat de onderzoeksinspanningen afhankelijk zijn van de te verwachten soorten en functies. Het protocol

Tabel 1: Bezoeken i.v.m. vleermuisinventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon op/onder	Weer	Temperatuur
08-06-2023	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.59 - 22.59	21.59	Wind gemiddeld 2 Bft lichtbewolkt Geen neerslag	17°C
19-06-2023	Vleermuizen ochtend (zomerverblijf)	03.20 – 05.20	05.20	Wind gemiddeld 3 Bft zwaar bewolkt Geen neerslag	22°C
12-07-2023	Vleermuizen (kraam- en zomerverblijf)	21.43 – 22.53	21.53	Wind gemiddeld 2 Bft zwaar bewolkt Geen neerslag	19°C
28-08-2023	Vleermuizen (paarverblijf)	20.35 – 22.35	20.35	Wind gemiddeld 2 Bft zwaar bewolkt Geen neerslag	16°C
14-09-2023	Vleermuizen (paarverblijf)	19.56 – 21.56	19.56	Wind gemiddeld 2 Bft zwaar bewolkt Geen neerslag	14°C

heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode 15 augustus tot en met 30 september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit een verblijfplaats of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Petersson M500-384) met opnamemogelijkheid en weergave van sonogrammen. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoor-

baar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsoptnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De weersomstandigheden voldoen aan de protocollaire eisen voor vleermuisonderzoek: temperatuur niet lager dan 12 °C, de windsnelheid niet meer dan 3 Beaufort en geen sprake van neerslag (zie tabel 1).

3.1.2 Onderzoekresultaten

Verblijfplaatsen

In de bebouwing aan de Bredestraat-Noord 43 te Herveld is één zomer-verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen (figuur 3). Tijdens het veldbezoek op 12 juli in het uitvliegen van een individu waargenomen. De toegang tot de verblijfplaats bevindt zich bij de zuidwestelijke dakrand (figuur 4).

Bij de eerste avond in het najaar zijn een enkele keer incidenteel sociale roepjes gehoord binnen het plangebied. Gezien deze roepjes niet met regelmatige vluchten werden waargenomen betreft het waarschijnlijk geen baltsterritorium. Ook is er geen zwermgedrag waargenomen.

Foeragerende vleermuizen

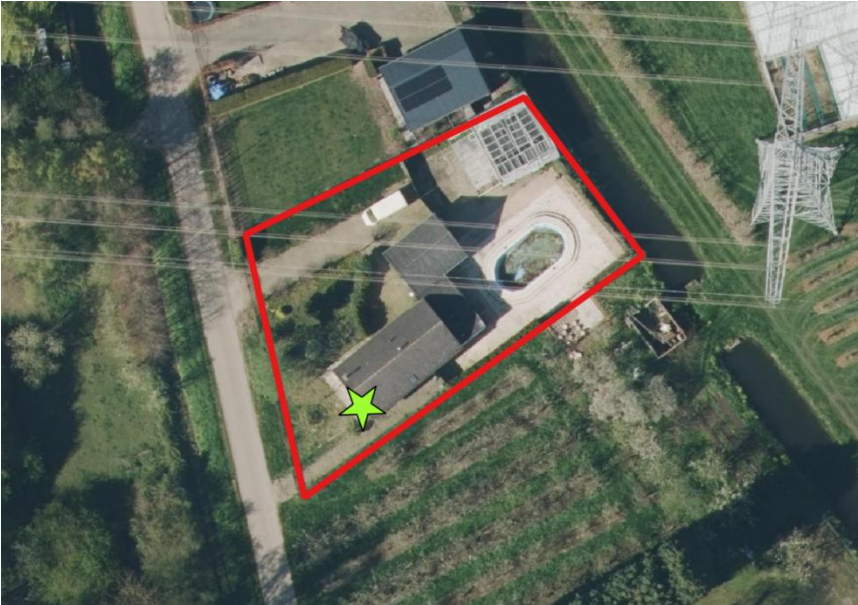
Tijdens vrijwel ieder veldbezoek zijn enkele (1-2) foeragerende gewone dwergvleermuizen rondom het groen in de tuinen waargenomen. Later in de avond trokken deze weg en vloog er slechts incidenteel een individu over. Gezien de vleermuizen hier niet de hele avond aanwezig waren en regelmatig een kwartier of langer verdwenen is het niet de verwachting dat het plangebied essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis betreft. Daarnaast is er in de directe omgeving

genoeg groen aanwezig dat kan dienen als foerageermogelijkheid. De voorgenomen plannen zullen niet leiden tot een afname in essentieel foerageergebied.

In het najaar was het plangebied is een vrij rustige locatie met betrekking tot vleermuizen. Er zijn geen grote aantallen vleermuizen waargenomen, foeragerend noch in een vliegroute.

Vliegroutes

Tijdens de veldbezoeken zijn in de directe omgeving geen eenduidig vliegpatronen aangetroffen welke door meerdere individuen werd gevolgd.

Figuur 3: Locatie van de zomerverblijfplaats (gele ster)

Figuur 4: Locatie van de zomerverblijfplaats (rood omcirkeld)

4 Effectenbeoordeling

4.1 Vleermuizen

Binnen de bebouwing aan de Bredestraat-Noord 43 is in totaal één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Met de voorgenomen sloopwerkzaamheden wordt de bebouwing in zijn geheel verwijderd. Hierbij gaan de aanwezige verblijfplaats van gewone dwergvleermuis redelijkerwijs verloren. Er geldt dan ook een vergunningsplicht conform artikel 11.46 lid 1 onderdeel b en d, inzake het verstoren van gewone dwergvleermuis en het vernielen van voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

5 Maatregelen

De maatregelen om negatieve effecten te voorkomen dan wel te minimaliseren bestaan achtereenvolgens uit het tijdig aanbrengen van alternatieve verblijfvoorzieningen, ongeschikt maken van de verblijfplaatsen, een controleronde, en het zorgvuldig handelen (doden en verwonden voorkomen). In dit geval gaat het om het treffen van maatregelen om negatieve effecten van het vernietigen van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis te mitigeren.

5.1 Permanente alternatieve verblijfsvoorzieningen

Gewone dwergvleermuis

Bij de ontwikkeling gaat er 1 kleine verblijfplaats verloren. De verblijfplaats bevindt zich onder de dakpannen van de woning. Bij de werkzaamheden gaan deze verblijfplaatsen verloren. Gezien er geen bebouwing binnen het plangebied terug zal komen, is hier gekozen voor het plaatsen van een 2-tal vleermuispaalkasten (zie figuur 5). De paalkasten hebben een 4-tal kasten van meerdere lagen. Hierdoor zijn geschikte uitwijkmogelijkheden naar verschillende windrichtingen, materialen en hoogtes. Koelere of warmere plekken zijn daarmee altijd aanwezig. Voor materiaal wordt een stalen paal gekozen, zodat de paalkast duurzaam voor een langere periode gebruikt kan worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de VMPT1 van Unitura of de VK SK 06 van Vivara Pro.

5.2 Zorgvuldig handelen

De inventarisatie is en blijft, ondanks de protocollaire richtlijnen, een momentopname. Het is dan ook nooit volledig uitgesloten dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de wetgeving vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methodes en inspanningen is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.27 Bal (specifieke zorgplicht) van de Omgevingswet. Wat betreft het onderliggende onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem/haar verwacht kan

worden voor nestlocaties, zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen. Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het aanbieden van nieuwe verblijfplaatsen alsmede het werken buiten de kwetsbare periode, dan wel ongeschikt maken voorafgaand aan de kwetsbare periode van de soorten. Er worden maatregelen genomen om te voorkomen dat desbetreffende soorten nog gebruik maken van de aanwezige bebouwing gedurende de werkzaamheden.

5.2.1 Ontzien kwetsbare periode

Werkzaamheden aan de betreffende woningen zullen buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis worden uitgevoerd, of er wordt vooraf ongeschikt gemaakt. In dit geval betreft dit enkel de winterperiode (november – maart), gezien het een verblijfplaats zonder reproductie- of massawinterverblijf functie betreft. Afhankelijk van de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. Het ongeschikt maken van de bebouwing voor vleermuizen wordt vanaf juli 2025 uitgevoerd (zie 5.3.2). Door het ongeschikt maken van de gebouwen wordt gezorgd dat er geen individuen aanwezig zijn ten tijde van de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode waarin gewerkt wordt, wordt bepaald door een begeleidende ecooloog.

5.2.2 Ongeschikt maken huidige verblijfplaats

De bebouwing wordt met behulp van exclusion flaps, rugvulling en gootborstels ongeschikt gemaakt voor vleermuizen vanaf juli 2025. Exclusion flaps worden minstens iedere meter aangebracht, en minstens één bij ieder geveldeel. Zij worden aangebracht op de locaties met de meest geschikte openingen. Door deze constructies kunnen vleermuizen wel uitvliegen, maar niet meer de gebouwen in. Welke maatregelen daadwerkelijk gekozen worden voor het ongeschikt maken, wordt verwoord in een ecologisch werkprotocol welke opgesteld wordt door de begeleidende ecooloog. Na het ongeschikt maken worden de werkzaamheden door de begeleidende ecooloog gecontroleerd of deze voldoende zijn om vleermuizen te weren uit hun verblijfplaatsen.

Figuur 5: Locaties paalkasten (Rode ster)

5.2.3 Controleronde

Enkele dagen na het ongeschikt maken van de bebouwing wordt een controleronde uitgevoerd op de aanwezigheid van vleermuizen, mede met behulp van een batdetector en onder gunstige weersomstandigheden. Wanneer vleermuizen worden aangetroffen zullen maatregelen genomen moeten worden om deze verblijfplaats(en) beter ongeschikt te maken, waarbij de vleermuizen het pand nog wel kunnen verlaten. Hiermee wordt zorgvuldig te werk gegaan en wordt eveneens voldaan aan de algemene en specifieke zorgplicht (afdeling 1.3 Ow en artikel 11.6 Bal).

5.2.4 Ontzien tijdelijke verblijfplaatsen

Omdat de tijdelijke verblijfplaatsen al in Maart 2025 worden geplaatst rondom de woningen zullen er maatregelen worden genomen om overtredingen tijdens de werkzaamheden te voorkomen. Dit bestaat uit de volgende zaken:

- Er wordt geen bouwverlichting gericht op de vleermuiskasten.
- Er vinden geen verstorende werkzaamheden aan of direct rondom de kasten.

5.2.5 Overige soorten

Ook andere (en onbeschermd) soorten, mogen niet moedwillig gedood worden. In het kader van de zorgplicht is het noodzakelijk om tijdens de werkzaamheden voldoende zorg te dragen voor (incidenteel) aanwezige individuen, met name een relatief trage algemeen voorkomende soort als de egel die onder beplanting verscholen kan zitten bij het plaatsen van een steiger in een voor- of achtertuin. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om het werkgebied zelfstandig en veilig te kunnen verlaten. Indien noodzakelijk dienen soorten zorgvuldig te worden verplaatst naar buiten het werkgebied.

5.3 Planning van de maatregelen

In tabel 2 is een overzicht weergegeven van wanneer welke maatregelen plaats zullen vinden met betrekking tot de woningen waar verblijfplaatsen zijn aangetroffen.

Tabel 2: Planning werkzaamheden

Planning	Item
Maart 2025	Plaatsen vleermuispaalkasten
Vanaf juli 2025	Ongeschikt maken
Min. 3 dagen na ongeschikt maken	Controleronde bij gunstige weersomstandigheden
Na vrijgave	Slopen bebouwing en rekening houden met zorgplicht paalkasten

5.4 Ecologisch(e) werkprotocol en begeleiding

Alle te nemen maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol aangegeven. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Aanvullende voorwaarden uit de omgevingsvergunning worden hier tevens in meegenomen.

6 Toetsing aan wet- en regelgeving

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staat beschreven aan welke voorwaarden een aanvraag moet voldoen. In artikel 8.74j en 8.74k van de Bkl staan de voorwaarden beschreven voor de soorten beschermd in respectievelijk artikel 11.37 en 11.46 Bal. Bij dit beschermingsregime wordt een omgevingsvergunning enkel verleend indien deze aan de volgende drie voorwaarden voldoet:

- Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen (**Alternatieven-afweging**)
- De omgevingsvergunning is nodig ten behoeve van een of meer van de in de wet beschreven belangen (**Wettelijk belang**)
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (**Staat van instandhouding**)

6.1 Vergunningsplichtig activiteiten

De sloopwerkzaamheden hebben niet tot doel (de intentie) om de gewone dwergvleermuizen opzettelijk te verstoren. Echter ten behoeve van het ongeschikt maken van de bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden en/of door de werkzaamheden op zich kan een aanwezige gewone dwergvleermuis tijdelijk (onbedoeld) worden verstoord. Door middel van het aanbieden van alternatieve maatregelen (vleermuiskasten) zullen, ten tijde van de verstoring, in de directe omgeving voldoende alternatieve verblijfsmogelijkheden aanwezig zijn. Desalniettemin wordt er op voorhand toch een omgevingsvergunning gevraagd voor de activiteiten genoemd in Artikel 11.46 lid 1 onderdeel b:

”het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;”.

Bij de sloopwerkzaamheden worden de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis onder het dak vernield. Ter plaatse zullen wederom permanente verblijfsvoorzieningen voor de gewone en ruige dwergvleermuis worden gecreëerd, door het plaatsen van paalkasten (zie hoofdstuk 5). De functie van de verblijfplaatsen zal daardoor te allen tijde worden behouden. Hierdoor is er geen sprake van permanente beschadiging of vernieling van voortplantings- of rustplaatsfunctionaliteit. Desondanks wordt er toch ook een omgevingsvergunning aangevraagd voor de activiteiten genoemd in Artikel 11.46 lid 1 onderdeel d:

“het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a”.

6.2 Wettelijk belang

In het kader van de uitvoering van de werkzaamheden wordt een omgevingsvergunning aangevraagd voor het aantasten (verstoren, beschadigen of vernielen) van nesten van de huismus en gierzwaluw (artikel 11.37 Bal) en vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw (artikel 11.46 Bal). Deze nesten en verblijfplaatsen zijn het hele jaar beschermd.

Gedeputeerde Staten kunnen een omgevingsvergunning verlenen voor de activiteiten. Een omgevingsvergunning wordt uitsluitend verleend indien: er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Dit zijn onder artikel 8.74k van het Bkl kunnen de volgende belangen gebruikt worden:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;

- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

De omgevingsvergunning voor een activiteit zoals genoemd in artikel 11.46 lid 1 onderdeel b en d wordt in dit geval aangevraagd *“in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”.*

6.2.1 Onderbouwing

De woning wordt gesloopt omdat deze direct onder een hoogspanningsverbinding gepositioneerd is. Het wonen in de directe omgeving van een hoogspanningsverbinding kan leiden tot gezondheidsrisico's. Rond een hoogspanningsverbinding staat een sterk magneetveld. Uit internationaal onderzoek komen aanwijzingen dat kinderen en volwassenen mogelijk meer kans hebben om leukemie te krijgen, als ze dicht bij bovengrondse hoogspanningslijnen wonen. Daar is het magneetveld sterker dan verder van de lijn. De magneetvelden van de hoogspanningslijnen

zouden de oorzaak kunnen zijn, maar dat is niet bewezen. De Gezondheidsraad ziet aanwijzingen voor een verband tussen blootstelling aan magneetvelden in de buurt van bovengrondse hoogspanningslijnen en leukemie bij kinderen en volwassenen en hersentumoren bij kinderen. Bij kinderen die lang zijn blootgesteld aan een gemiddelde magneetveldsterkten van 0,3 tot 0,4 microtesla of meer lijkt het risico op leukemie ruim twee en een half keer zo hoog als bij kinderen die op het achtergrondniveau worden blootgesteld (*Gezondheidsraad. Hoogspanningslijnen en gezondheid deel I: kanker bij kinderen. Den Haag: Gezondheidsraad, 2018; publicatienr. 2018/08*). Ook blijkt uit conclusies van de Gezondheidsraad dat onderzoek laat zien dat er een associatie is tussen wonen in de nabijheid van hoogspanningslijnen en een verhoogd risico op leukemie bij volwassenen (*Gezondheidsraad. Hoogspanningslijnen en gezondheid: kanker bij volwassenen. Den Haag: Gezondheidsraad 2022; publicatienr. 2022/14*). Hierdoor is het slopen van de woning in het belang voor de **volksgezondheid**.

6.3 Alternatieven

Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de vergunningsplichtige flora- en fauna-activiteit is het noodzakelijk dat is aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing is. Dit betekent dat voor alle beschermde soorten waarvoor de omgevingsvergunning wordt aangevraagd, aangetoond dient te worden dat er geen alternatief is voor de voorgenomen activiteit, die geen of minder negatieve effecten heeft voor de betreffende soort(en). Het alternatievenonderzoek dient zowel gericht te zijn op de locatieafweging als op de inrichtings- en uitvoeringsalternatieven (waaronder werkwijze en planning van de werkzaamheden).

6.3.1 Locatie

Het project is locatie-specifiek. Het betreft een bestaande woning die direct onder een hoogspanningsverbinding gepositioneerd is. De bewoners maken gebruik van de uitkoopregeling voor woningen die onder de hoogspanningsverbindingen liggen.

6.3.2 Inrichting en werkwijze

De inrichting van het plan is bepaald op basis van meerdere inzichten. Een wijziging hiervan zou nadelig zijn voor de voortgang van de procedure. Om gebruik te kunnen maken van de uitkoopregeling moet de woonbestemming ter plaatse binnen 5 jaar veranderd zijn via een bestemmingplanwijziging. Door het vervallen van de woonbestemming is de aanwezigheid van een woning niet wenselijk. Daarnaast zou een aanpassing van de inrichting geen nieuwe positieve effecten hebben voor de gewone dwergvleermuis.

De woning onbewoond laten is daarnaast geen optie. Leegstand leidt tot inbraken en mogelijk brandstichting. Dit kan lijden tot ongewenste en gevaarlijke situaties voor omwonenden en de hoogspanningskabels. Dit heeft weer effect op de openbare veiligheid.

De aanvang van de werkzaamheden vinden plaats buiten de winterperiode van de gewone dwergvleermuis. Hierdoor is er voldoende zekerheid van afwezigheid van gewone dwergvleermuis en zijn er geen betere werkwijzen beschikbaar.

6.3.3 Planning

De sloopwerkzaamheden zullen starten in Q3/Q4 2025. De planning is aangepast om zoveel als mogelijk rekening te houden met de kwetsbare periodes van de aanwezige soort, middels het werken buiten de gevoelige periode dan wel het ongeschikt maken van de panden in een minder gevoelige periode. In deze situatie is er geen gunstigere oplossing voorhanden, waarbij het geheel ook uitvoerbaar blijft voor de aannemer en de huurders zo min mogelijk overlast zullen ondervinden.

6.4 Staat van instandhouding

Naast het voldoen aan een ‘wettelijk belang’ (6.2) en het ontbreken van alternatieven (6.3) is een derde voorwaarde voor vergunningsverlening dat de activiteit ‘geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding’ van de betreffende (populatie van de) soort. Bij deze afweging

gaat het niet meer om individuen maar om de populatie van een soort in een gebied.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en wordt in het gehele land aangetroffen. In 2013 werd de landelijke staat van instandhouding als gunstig beoordeeld (Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12 versie 2017). Gedurende het hele jaar maken gewone dwergvleermuizen gebruik van bebouwing. In de bebouwing maakt de soort gebruik van de spouwmuren, en onder dakpannen, als verblijfplaats. In de directe omgeving is voldoende bebouwing aanwezig welke een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen bieden, waarbij geen vleermuizen zijn aangetroffen tijdens het onderzoek.

Vleermuizen worden met een lagere intensiteit onderzocht, en met een mindere historie dan vogels. Het bepalen van een regionale of lokale staat van instandhouding voor een dergelijke soort is daarmee veel moeilijker. In de directe omgeving zijn er meerdere waarnemingen van gewone dwergvleermuis, met name binnen de kernen

De NDFF geeft meerdere waarnemingen van de gewone dwergvleermuis binnen de centrumkernen van Zetten, Andelst en Herveld, waardoor redelijkerwijs kan worden aangenomen dat het de gewone dwergvleermuis niet schort aan verblijfplaatsen in deze omgeving, en dat de soort in grote aantallen aanwezig is. De lokale en regionale gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis zijn daarmee redelijkerwijs eveneens niet in het geding.

Bij de sloopwerkzaamheden komt één zomerverblijfplaats te vervallen. Het functionele leefgebied van de gewone dwergvleermuis blijft mede door het tijdelijk aanbieden van voldoende duurzame alternatieve verblijfsmogelijkheden op geschikte locaties in de directe omgeving behouden. Daarbij worden negatieve effecten voorkomen door het ongeschikt maken van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis voor aanvang van de werkzaamheden en/of gevoelige periode onder gunstige

weersomstandigheden. De maatregelen zijn gericht om de gunstige staat van instandhouding te kunnen waarborgen en om zorgvuldig te handelen. Dit activiteitenplan wordt onderdeel van het contract met de aannemer. Hierdoor zijn de maatregelen tevens gewaarborgd in het proces. Hoewel één enkele verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaat, is er van wezenlijk negatieve invloed geen sprake. Deze zal ruimschoots en duurzaam worden gecompenseerd door het plaatsen van een 2-tal paalkasten. De lokale populatie van gewone dwergvleermuis zal niet worden aangetast. Hiermee komt de gunstige staat van instandhouding van de (lokale) populaties niet in het geding.

7 Bronnen

- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 2.0 BIJ12 april 2024.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

8 Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een aanvraag omgevingsvergunning. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste rust- of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

De Omgevingswet bevat vergunningsplichtige gevallen rondom activiteiten die de natuur betreffen. Deze zijn gemaakt om plant- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Ruimte. Mensen. Toekomst.

Amsterdam

Rhijnspoorplein 38
1018 TX Amsterdam
+31 (0)20 506 19 99

Boxtel

Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
+31 (0)411 850 400

Venlo

Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
+31 (0)77 373 06 01

info@bro.nl
www.bro.nl

